

**การใช้โปรแกรมสำเร็จรูป OBS Studio ในการเผยแพร่ละครเวทีในยุคดิจิทัล
กรณีศึกษา : ละครเรื่อง ภูษานาคี ของนักศึกษาหลักสูตรศิลปการแสดง รหัส 61
มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น**

วาสนา ยุทธชุม¹, สมเจตน์ ยามาเจริญ²

บทคัดย่อ

การใช้โปรแกรมสำเร็จรูป OBS Studio ในการเผยแพร่ละครเวทีในยุคดิจิทัล กรณีศึกษา : ละครเรื่อง ภูษานาคี ของนักศึกษาหลักสูตรศิลปการแสดง รหัส 61 มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่นเป็นผลมาจากการเรียนการสอนในรายวิชาการผลิตโทรทัศน์ในยุคดิจิทัล 2 ร่วมกับกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาโครงการของนักศึกษาสาขาการแสดง (PA) ของคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ให้ความรู้เรื่องการใช้ โปรแกรม OBS Studio 2) ให้ความรู้การนำเครื่องมือโปรแกรม OBS Studio ไปใช้ในการเผยแพร่ละครเวที ของนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น

การใช้โปรแกรม OBS Studio เพื่อการเผยแพร่ละครเวทีเป็นอีกหนึ่งเครื่องมือที่สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นอย่างสูง เนื่องจากมีผู้รับชมจำนวนมากผู้ชมเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วซึ่งการถ่ายทอดสดครั้งนี้มีผู้รับชมมากกว่า 3,000 คน ในการเผยแพร่ในครั้งนี้ใช้โปรแกรม OBS Studio เป็นโปรแกรมถ่ายทอดสดบรรยากาศการแสดงจริงของละครเวที สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนในรายวิชาที่ต้องให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติจริงในยุคดิจิทัล นักศึกษาจะได้ฝึกการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดีโดยเฉพาะเรื่องกระบวนการการทำงานด้านการเผยแพร่ละครเวทีด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป OBS Studio ในการถ่ายทอดสดผ่าน Facebook เพื่อการนำประสบการณ์ไปพัฒนาการเผยแพร่กิจกรรมต่าง ๆ ในอนาคตต่อไป

คำสำคัญ : โปรแกรมสำเร็จรูป OBS, ยุคดิจิทัล, การเผยแพร่ละครเวที

Abstract

Utilization of OBS Studio software for publishing stage plays in the digital era. Case study: Phusanakee drama of students of Performing Arts Program Code 61, Sripatum University. Khon Kaen Campus is the result of teaching in the TV production course in the digital age 2, together with the teaching and learning activities of the acting student project (PA) course of the Faculty of Communication Arts. Sripatum University Khon Kaen Campus The objectives are 1) to educate about the use of OBS Studio 2) to educate about the use of OBS Studio program tools in publishing stage plays. of students of Faculty of Communication Arts, Sripatum University Khon Kaen Campus.

Using OBS Studio for stage productions is another highly effective tool. Due to the large number of viewers, viewers can access quickly, which this live broadcast has more than 3,000 viewers. In this broadcast, OBS Studio is used as a program to broadcast the real atmosphere of the stage play. It can be applied in teaching and learning courses that require students to

---

¹ อาจารย์ โปรแกรมวิชาดิจิทัลทีวีและสื่อออนไลน์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น

² อาจารย์ ผู้อำนวยการสำนักงานสร้างสรรค์และพัฒนานักศึกษา และผู้ช่วยคณบดีคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น

practice practically in digital yuk. Students will be able to practice problem solving very well, especially in the process of publishing stage plays with OBS Studio software package for live broadcasting via Facebook in order to bring their experiences to develop further dissemination of various activities in the future.

Keywords: OBS package, theatrical distribution, digital age

บทนำ

โปรแกรมสำเร็จรูป OBS Studio เป็นเครื่องมือหนึ่งในปัจจุบันที่สามารถใช้ในการเผยแพร่กิจกรรมข่าวสารต่าง ๆ ขององค์กรได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพการถ่ายทอดสดด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป OBS Studio เป็นการสื่อสารในโลกออนไลน์ ที่สามารถสลับสัญญาณภาพเสียง ใช้ในการบันทึกภาพ หรือถ่ายทอดสดทั้งภาพและเสียง (live streaming) ซึ่งเหมาะสำหรับนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบวิดีโอและเสียง ผู้ใช้สามารถอัดวิดีโอกิจกรรมต่าง ๆ บนหน้าจอบทคอมพิวเตอร์ และรับสัญญาณวิดีโอจากกล้อง เพื่อมาแสดงผลในหน้าต่างเดียวกันไปพร้อม ๆ กันได้ สามารถเผยแพร่เนื้อหาวิดีโอไปยังโลกออนไลน์ในแบบ Live โดยที่เว็บไซต์นั้นจะต้องมีบริการ Stream Service ให้บริการ เช่น LIVE Facebook, YouTube และเว็บไซต์ออนไลน์อื่น ๆ ได้ในเวลาเดียวกัน (สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2563) โปรแกรม OBS Studio สามารถรวบรวมภาพและเสียงพากย์สดจากกล้อง Web Cam ให้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการถ่ายทอดสดได้อย่างมีประสิทธิภาพให้ผลงานเหมือนกับการเคสเกมส์ลง YouTube หรือ Facebook โปรแกรม 'OBS Studio' จึงเป็นโปรแกรมยอดนิยมที่นักเคสเกมส์จำนวนมากจากทั่วโลกเลือกใช้ (ordinateurs – occasions, 2562) เครื่องมือ 'OBS Studio' จึงถือได้ว่าเป็นอีกหนึ่งทางเลือกสำหรับการเผยแพร่กิจกรรมสู่สายตาผู้คนในยุคดิจิทัลที่มีการใช้สื่อออนไลน์ ในเรื่องการรับชม รับฟังข่าวสาร รวมถึงสื่อประชาคมโลกที่มีศักยภาพสูงที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสาร ในขณะเดียวกันอินเทอร์เน็ตยังเป็นแหล่งข้อมูลขนาดใหญ่ของประชากรทุกเพศทุกวัย ทุกระดับที่สามารถรับชมรับฟังเรื่องราวต่าง ๆ ที่ตัวเองสนใจได้ตลอดเวลา (ภัทรารวรรณ ชัยตั้งจิต และ วรชัย ครุจิต, 2564 อ้างถึงใน อีสรี ไพเราะ, 2554 หน้า 151)

การเผยแพร่ละครเวทีในครั้งนี้ผู้เขียนเล็งเห็นว่าโปรแกรม OBS Studio เป็นอีกหนึ่งเครื่องมือที่สามารถเผยแพร่ละครเวทีในยุคดิจิทัล ของนักศึกษาหลักสูตรศิลปการแสดง รหัส 61 มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่นได้เป็นอย่างดีและยังการเผยแพร่ด้วยการถ่ายทอดสดที่สามารถถ่ายทอดสารได้ทั้งภาพ เสียง ยังสามารถกระตุ้นการมีส่วนร่วมได้เป็นอย่างดีเพราะสื่อวิดีโอสามารถผลักดันให้เกิดการโต้ตอบระหว่างเพื่อนหรือบุคคลมีแนวโน้มที่จะสร้างการเผยแพร่ได้ดีกว่า ผู้ควบคุมแชทที่ทำหน้าที่ระหว่างการแพร่ภาพสดของคุณสามารถมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นการสนทนาและการโต้ตอบดังกล่าวได้ (ศูนย์ช่วยเหลือสำหรับธุรกิจ, ม.ป.ป.)

การแสดงละครเวทียังมีการจัดขึ้นอยู่บ่อยครั้งเป็นประจำทุกปี โดยเฉพาะในหลักสูตรการเรียนการสอนของคณะนิเทศศาสตร์สาขาศิลปการแสดงหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ในภาคปฏิบัติให้แก่นักศึกษา ในบทความนี้ผู้เขียนจึงมุ่งอธิบายถึงเครื่องมือและวิธีการเผยแพร่ละครเวที ด้วยโปรแกรม OBS Studio หรือชื่อเต็ม ๆ ว่า Open Broadcaster Software Studio ผ่านสื่อ Facebook ซึ่งเป็นรูปแบบการสื่อสารรูปแบบใหม่ในยุคปัจจุบันที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ละครเวที รวมถึงบันทึกความเป็นเอกลักษณ์ความเป็นปัจเจกของละครเวทีสำหรับผู้สนใจ และเพื่อเป็นกรณีศึกษาในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ความรู้เรื่องการใช้ โปรแกรม OBS Studio
2. เพื่อให้ความรู้การนำเครื่องมือโปรแกรม OBS Studio ไปใช้ในการเผยแพร่ละครเวที

แนวคิดเกี่ยวกับการเผยแพร่

ความหมายของการเผยแพร่

การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และกิจกรรมต่าง ๆ มีนักวิชาการได้ให้ความหมายและนิยามไว้แตกต่างกัน ดังนี้

การเผยแพร่ หมายถึง การแจ้งข่าวสาร ซึ่งอาจจะเกี่ยวกับสินค้า บริการ หรือความคิดไปยังประชาชน โดยที่การแจ้งนั้นไม่ต้องมีค่าใช้จ่ายให้แก่สื่อกลาง (พัชนี อ่างถึงใน อำนาจ สุวรรณสันติสุข, 2551, หน้า 83-94)

การเผยแพร่เป็นการสื่อสารประเภทหนึ่งจากแหล่งกำเนิดไปยังสมาชิกในระบบสังคม และเป็นการแจ้งข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ไปยังบุคคลเป้าหมายและบุคคลทั่วไปอย่างกว้างขวางและรวดเร็วนั่นเอง (อำนาจ สุวรรณสันติสุข, 2551, หน้า 83-94)

การเผยแพร่ หมายถึง กระบวนการที่ทำให้องค์ความรู้/นวัตกรรมได้รับการยอมรับและถูกนำไปใช้ โดยบุคคลเป้าหมาย (กฤษณ ทพจิตรรา, ม.ป.ป.)

สรุปการเผยแพร่ คือ กระบวนการที่ทำให้เกิดองค์ความรู้ การแจ้งข่าวสาร กิจกรรมไปยังกลุ่มเป้าหมาย เป็นวงกว้างและรวดเร็วโดยผ่านนวัตกรรมใดนวัตกรรมหนึ่งที่ได้รับการยอมรับ

การเผยแพร่สู่สังคมออนไลน์

สังคมออนไลน์ หรือ โซเชียลมีเดีย (Social Media) มักเกิดขึ้นในลักษณะของการนำมาใช้เพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีบุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมกันเป็นเครือข่าย เพื่อให้ใช้ทรัพยากรร่วมกัน แลกเปลี่ยน แบ่งปัน ให้ข้อมูลข่าวสาร ฯลฯ (ปัญญาสลิษา เจริญผล, 2561, หน้า 19)

สื่อสังคมออนไลน์ หมายถึง สื่อดิจิทัลที่เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานทางสังคม เพื่อใช้สื่อสารระหว่างกันบนเครือข่ายทางสังคม ผ่านทางเว็บไซต์และโปรแกรมประยุกต์บนสื่อใด ๆ ที่มีการเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต โดยเน้นให้ผู้ใช้ทั้งที่เป็นผู้ส่งสารและผู้รับสารมีส่วนร่วม (วิทยาลัยเทคนิคสุพรรณบุรี, ม.ป.ป.)

สื่อสังคมออนไลน์ คือ สื่อที่ผู้ส่งสารแบ่งปันสาร ซึ่งอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ ไปยังผู้รับสารผ่านเครือข่ายออนไลน์โดยสามารถโต้ตอบกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร หรือผู้รับสารด้วยตนเอง ซึ่งสามารถแบ่งสื่อสังคมออนไลน์ออกเป็นประเภทต่าง ๆ ที่ใช้กันบ่อย ๆ คือ บล็อก (Blogging) ทวิตเตอร์และไมโครบล็อก (Twitter and Microblogging) เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Networking) และการแบ่งปันสื่อทางออนไลน์ (Media Sharing) (พิชิต วิจิตรบุญรักษ์, 2564, หน้า 99-103)

สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) หมายถึง สื่อดิจิทัลที่เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติการ ทาง สังคม (Social Tool) เพื่อใช้สื่อสารระหว่างกันบนเครือข่ายทางสังคม (Social Network) ผ่านทางเว็บไซต์และโปรแกรมประยุกต์บนสื่อใด ๆ ที่มีการเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต โดยเน้นให้ผู้ใช้ทั้งที่เป็นผู้ส่งสารและผู้รับสารมีส่วนร่วม (Collaborative) อย่างสร้างสรรค์ในการผลิตเนื้อหาขึ้นเอง (User - GenerateContent: UGC) ในรูปของ ข้อมูล ภาพ และเสียง (รักเกียรติ พันธุ์ชาติ, 2560)

สรุปได้ว่า สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) มีการตอบสนองทางสังคมได้ หลายทิศทาง โดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ที่เรียกว่าเว็บไซต์ที่บุคคลบนโลกนี้สามารถมี ปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกันได้ ในรูปของข้อมูล ภาพ และเสียง

และสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ที่ใช้กันมากที่สุด ได้แก่ 1) Facebook แปรนต์ใหญ่ต่าง ๆ มีการสร้างแผนเพจเพื่อเพิ่มช่องทางในการสื่อสารกับกลุ่มลูกค้า เช่น ให้คนกดติดตามข่าวสารเกี่ยวกับแบรนด์ของตัวเองโดยการกด Like ที่เพจนั่นเอง 2) Line แอปพลิเคชันแชทยอดฮิต ที่ปัจจุบันในไทยมีผู้ใช้งานมากกว่า 33 ล้าน มีจุดเด่นคือ เป็นเจ้าแรกที่สามารถส่งสติ๊กเกอร์น่ารัก ๆ ให้คนอื่นได้ 3) Twitter โซเชียลมีเดียที่ขึ้นชื่อว่าใช้งานง่ายที่สุดเพราะถึงแม้ว่าจะพิมพ์ข้อความได้เพียง 140 ตัวอักษร แต่นั่นก็ช่วยถ่วงการรอให้ผู้เขียนพิมพ์เฉพาะใจความสำคัญลงไป ทำให้ข้อความที่ส่งออกไปนั้นกระชับ และง่ายต่อการอ่าน 4) Youtube เว็บไซต์บริการที่ให้ผู้ใช้งานสามารถแชร์วิดีโอให้ผู้อื่นดูได้ โดยที่ผู้จัดทำเป็นหนึ่ง เว็บไซต์สำคัญสำหรับผู้สนใจโฆษณาวิดีโอคอนเท้นท์ให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายได้ และ 5) Instagram โซเชียลมีเดียที่เราสามารถอัปโหลดรูปภาพต่าง ๆ และแชร์ให้กับผู้ติดตามของเราได้ โดยที่แบรนด์ต่าง ๆ สมัยนี้ก็นิยมใช้ Instagram เป็นสื่อกลางเพื่อโปรโมทและให้ข้อมูล ข่าวสารกับผู้ติดตามเช่นเดียวกัน (อิทธิพร ก่อวานิชกุล, 2560, หน้า 1-9)

จากข้อมูลการจัดอันดับความนิยมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) อันดับ 1 คือ Facebook ซึ่งในการเผยแพร่ละครเวทีครั้งนี้คณะผู้จัดทำจึงใช้ช่องทางเพจ Facebook ในการสื่อสารกับผู้ชม นอกจากนี้ ผลการศึกษาพฤติกรรมในการสื่อสาร การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อสร้างเครือข่ายกลุ่มแฟนคลับหมอลำ : กรณีศึกษาเฟซบุ๊กแฟนเพจ กลุ่ม “เทพไหล” พบว่า ผู้คนบน Facebook ชื่นชอบวิดีโอที่มีระยะเวลาสั้นและมีเรื่องราวให้ติดตาม มากกว่าวิดีโอที่มีระยะเวลายาว ๆ นั่นเอง (พิพัฒธนพงษ์ วัฒนกัลยากุล, 2561, หน้า 4)

วัฒนธรรมการดูละครเวที

ในความเข้าใจของคนไทยส่วนใหญ่มักจดจำภาพละครเวทีขนาดใหญ่พร้อมแสง สี เสียง เพื่อความบันเทิง แต่สำหรับนักละคร โลกของละครมีความเป็นไปได้ที่หลากหลาย ประกอบด้วยศิลปะหลากหลายรูปแบบ เพื่อนำมาสู่ ‘เรื่องเล่า’ ที่สร้างบทสนทนาระหว่างนักแสดงและผู้ชม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องโลก ชีวิต ความรัก ความเชื่อ ความตาย ความขัดแย้ง ฯลฯ ทั้งด้านดงามและเลวร้ายของมนุษย์ถูกทำให้ปรากฏในพื้นที่โรงละครแม้ว่าวัฒนธรรมการชมละครเวทีจะไม่ได้แนบชิดอยู่ในชีวิตประจำวันของคนไทย แต่ยังมีคนกลุ่มหนึ่งที่เชื่อมั่นในการทำละครเวทีและทำกันมาอย่างต่อเนื่องในสังคมที่ไม่เอื้อให้ศิลปะประเภทนี้เติบโตนัก ดังจะเห็นได้จากกลุ่มละครขนาดเล็กที่พยายามสร้างสรรค์งานละครโดยมีข้อจำกัดเรื่องเงินทุนและค่าตอบแทนแม้กระทั่งในมุมของการศึกษาศาสตร์นี้ยังมีการเรียนการสอนในหลายมหาวิทยาลัย แม้ว่าการเป็นนักละครอาชีพจะไม่ง่าย แต่การเรียนการสอนการละครก็ผลิตบุคลากรไปสู่หลายวิชาชีพที่นำความรู้ด้านการละครไปประยุกต์ใช้ได้ในอนาคต (วจนาวรรลยงกูร, ม.ป.ป.)

ละครเวที ได้ถือกำเนิดขึ้นและถูกบันทึกไว้ในประวัติศาสตร์ครั้งแรกในสมัยกรีก มีจุดกำเนิด มาจากการแสดงเพื่อบูชาเทพเจ้า จากนั้นละครเวทีและการแสดงได้แพร่หลายและถูกพัฒนาต่อเนื่อง มาเรื่อย ๆ ตามยุคสมัย ทั้งในแง่ของรูปแบบการแสดง เนื้อหา องค์ประกอบต่าง ๆ ในละครเวที รวมทั้งจุดมุ่งหมายของการจัดการแสดง ในส่วนของประเทศไทย ละครเวทีได้เข้ามาสู่ประเทศไทยครั้งแรก ในสมัยรัชการที่ 6 และได้รับการพัฒนามาเรื่อย ๆ ตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม มีการจัดการเรียน การสอนด้านการละคร บรรจุในหลักสูตรการศึกษาในมหาวิทยาลัย จึงทำให้ศาสตร์ของการละคร เริ่มเป็นที่แพร่หลายในกลุ่มของนิสิต นักศึกษา แต่ต่อมาเมื่ออุตสาหกรรมภาพยนตร์เริ่มเข้ามามีบทบาท กับสังคมไทยมากขึ้น กลุ่มละครเวทีที่ดำเนินการและผลิตละครเวทีหลายกลุ่ม อาทิ 1) โรงละคร “เมืองไทย รัชดาลัย เธียเตอร์” 2) บริษัท ดรีมบ็อกซ์ จำกัด 3) บริษัท เจ เอส แอล โกลบอล มีเดีย จำกัด (เดิมชื่อ บริษัท เจ เอส แอล จำกัด ก่อตั้ง ใน ปี พ.ศ.2523) 4) เดโมเครซี

เรียเตอร์ สตูดิโอ เป็นกลุ่มผู้ผลิตละครเวทีโรงเล็ก (มรกต เจริญทอง, 2554, หน้า 54-68) ละครเวทีมีคำนิยามดังนี้

ละครเวที (play หรือ stageplay) คือ การแสดงอารมณ์ ความรู้สึก ออกมาจากภายใน ให้เกิดความรู้สึกร่วมระหว่างผู้แสดงกับผู้ชม ซึ่งไม่ได้มีการกำหนดรูปแบบวิธีการแสดงว่าต้องเป็นแบบใด ละครนั้นมีวิวัฒนาการและผสมผสานศิลปะวัฒนธรรมที่หลากหลาย มีการจัดแบ่งประเภทไว้มากมายตามแต่จุดประสงค์ในการพิจารณา เพื่อใช้ศึกษา ทำความเข้าใจ หรืออาจใช้ตัดสินใจในการเลือกชม เช่น ละครพูด (Play) ละครเพลง (Musical) ละครที่ใช้การเคลื่อนไหวในการสื่อสาร (Physical Theatre) ละครประยุกต์ (Applied Theatre) ปัจจุบันมีการผสมผสานการแสดงหลายประเภทเข้าด้วยกัน หรือนำการแสดงพื้นบ้านมาผสมผสานด้วย (TCDC CONNECT, 2563) จุดเด่นของละครเวที คือ การสื่อสารระหว่างผู้ชมกับนักแสดง การสื่อสารระหว่างผู้ชมและนักแสดงเกิดขึ้นไปพร้อม ๆ กัน วอลเตอร์ เคอร์ นักวิจารณ์ชาวอเมริกันพูดถึงเรื่องนี้ไว้ว่า "ความสัมพันธ์ระหว่างคนดูกับนักแสดงเช่นนี้ไม่มีในภาพยนตร์ เพราะภาพยนตร์เป็นสิ่งที่สร้างมาสำเร็จรูปแล้วมันไม่สามารถตอบสนองเราได้ เพราะนักแสดงในภาพยนตร์ไม่สามารถได้ยินเรา รู้สึกถึงตัวตนของเราและไม่ว่าเราจะมามีปฏิกริยาอย่างไรก็ไม่มีผลใด ๆ" ละครเวทีจะเป็นการแสดงสดบนเวทีมีองค์ประกอบ ได้แก่ ฉาก แสง เสียง และบทละคร คือ ส่วนที่สำคัญที่สุดในการทำละครทุกชนิดโดยเฉพาะอย่างยิ่งละครเวทีเพราะมันคือตัวกำหนดองค์ประกอบอื่น ๆ ทุกอย่างในละคร ไม่ว่าจะเป็น โครงของเรื่อง, สีสนของแสง ของฉาก ของเสื้อผ้า และรวมไปถึงการแสดง (acting) ของนักแสดงด้วย (ธัชชนท์ ชันทอง, 2558)

สรุปละครเวที คือ การแสดงอารมณ์ ความรู้สึก ออกมาจากภายใน ให้เกิดความรู้สึกร่วมเพื่อการสื่อสารระหว่างผู้ชมกับนักแสดง การสื่อสารระหว่างผู้ชมและนักแสดงเกิดขึ้นไปพร้อม ๆ กัน โดยทำการแสดงบนเวทีที่มีองค์ประกอบ ได้แก่ ฉาก แสง เสียง และมีบทละครเป็นตัวกำหนดองค์ประกอบอื่น ๆ ทุกอย่างในละคร ได้แก่ โครงของเรื่อง, สีสนของแสง ของฉาก ของเสื้อผ้า และรวมไปถึงการแสดง (acting) ของนักแสดง

“การทำละครเวทีให้ประสบความสำเร็จในเรื่องของรายได้และคุณค่าทางศิลปะนั้นเป็นเรื่องยาก ซึ่งจะประสบความสำเร็จได้นั้นต้องผสมผสานระหว่าง เนื้อเรื่อง นักแสดง เสื้อผ้า ฉาก รวมถึงการทำการตลาดอย่างต่อเนื่องในส่วนของผู้ชมประชาสัมพันธ์” ถกเถียง วิวรรณ ผู้บริหาร บริษัท ซีเนรี โอ จำกัด ที่ได้แสดงทัศนคติไว้ว่า เนื่องจากผู้ที่ชมละครเวทีเป็นกลุ่มเฉพาะบางคนเป็นทั้งผู้ชมและผู้จัดทำละครด้วย การไปชมละครเวทีจึงเปรียบเสมือนการไปพบเจอผู้ที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกัน การจัดแสดงละครในแต่ละเรื่องจำเป็นต้องใช้งบประมาณมากน้อยต่างกันไปในขณะเดียวกันผู้จัดแสดงละครไม่สามารถใช้งบประมาณในการจัดแสดงสูงเท่าละครเวทีโรงใหญ่ได้เนื่องจากต้องการให้คนดูรู้สึกใกล้ชิดกับการแสดงจึงไม่สามารถจูนดูในแต่ละรอบได้มาก ดังนั้นการประชาสัมพันธ์เมื่อมีการจัดการแสดงจึงมักใช้ช่องทางสื่อสารผ่านทางอินเทอร์เน็ต เนื่องจากเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ที่เข้าถึงบุคคลเฉพาะกลุ่มได้เป็นการสื่อสารสองทางทำให้เกิดการตอบโต้กันได้ง่ายและใช้งบประมาณน้อย (พิชญา พิริยะประทานคุณ, 2557, หน้า 1-7)

ดังนั้น ละครเวทียังมีความสำคัญต่อผู้ชมและผู้สนใจ การสื่อสารบนโลกออนไลน์เป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่จะทำให้งานละครเวทีเป็นที่รู้จักของคนในสังคมเป็นวงกว้าง และปัจจุบันนักสร้างสรรค์ละครเวทีเริ่มมีการปรับตัวเอาละครเวทีเข้ามาสู่โลกออนไลน์ National theatre อย่างเช่น “ที่ผ่านมอลอนดอนก็ทำสตรีมมิง โรงละครบางที่สตรีมมิงให้ดู บางที่ก็เก็บเงิน เป็นการปรับตัวในอังกฤษก่อนโควิดมีปัญหามาก่อนเรื่องคนไปโรงละครน้อยลงเนื่องจากค่าตั๋วแพง โรงละครจึงมีการปรับตัวถ่ายวิดีโอละครมาตัดต่อแล้วฉายบนจอในโรงละคร คล้ายฉายภาพยนตร์ และปรับค่าตั๋วให้ถูกลงมากกว่าปกติ นี่คือการปรับตัวของละครเวทีในโลกตะวันตกพอเกิดโควิดจึงมาทำสตรีมมิงออนไลน์มากขึ้น ซึ่งเหตุผลไม่ใช่แค่เพียงเรื่องการพัฒนาของเทคโนโลยีแต่เกิดเพราะสถานการณ์โควิดที่ทำให้คนไม่สามารถไปโรงละครได้ด้วย” (วจนา วรลยางกูร, ม.ป.ป.)

โปรแกรมสำเร็จรูป OBS Studio

ลักษณะของโปรแกรม OBS Studio

ภาพที่ 1 สัญลักษณ์โปรแกรม OBS

โปรแกรม OBS Studio หรือ Open Broadcaster Software Studio เป็นโปรแกรมสลับสัญญาณภาพเสียงสำหรับการถ่ายทอดสดและบันทึกวิดีโอ ที่มีความสามารถในการนำเข้า Source Input ที่หลากหลายได้ทั้งจากอุปกรณ์สัญญาณภาพและสัญญาณเสียงภายนอกผ่านอุปกรณ์รับสัญญาณเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ สามารถนำไฟล์คอมพิวเตอร์ประเภทต่าง ๆ มาใช้งานได้ อาทิ ไฟล์วิดีโอนามสกุลต่าง ๆ ไฟล์เสียงนามสกุลต่าง ๆ ไฟล์ภาพนิ่งรวมทั้งสามารถส่งเป็นภาพสไลด์โชว์ได้ ไฟล์ภาพเคลื่อนไหว (Gif Animation) สามารถนำภาพหน้าจอคอมพิวเตอร์ ภาพหน้าต่างการใช้งานโปรแกรมต่าง ๆ ภาพเกมคอมพิวเตอร์ มาสลับภาพใช้งานได้ รวมทั้งสามารถนำภาพจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่ต้องการมาใช้งานได้ สามารถสร้างไตเติ้ลข้อความแบบง่าย ๆ ได้ในการถ่ายทอดสดนั้นสามารถเชื่อมต่อ Streaming Server ยอดนิยม อย่าง YouTube หรือ Facebook ก็ได้ ที่สำคัญโปรแกรม OBS Studio เป็นโปรแกรมฟรีแบบไม่มีค่าใช้จ่าย ใช้งานได้ทั้งระบบปฏิบัติการ Windows Mac OS และ Linux (มหาวิทยาลัยมหิดล กองเทคโนโลยีสารสนเทศ, ม.ป.ป.)

โปรแกรม OBS Studio ยังสามารถรวมภาพและเสียงพากย์สดจากกล้องเว็บแคมเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการถ่ายทอดสดได้ให้ผลงานเสมือนการเคสเกมสดลง YouTube หรือ Facebook OBS Studio เป็นโปรแกรมยอดนิยมที่นักเคสเกมทั่วโลกเลือกใช้ โดยที่ OBS Studio เป็นโปรแกรมเวอร์ชันใหม่ที่พัฒนามาจาก OBS Classic เวอร์ชันดั้งเดิม เพื่อให้รองรับการใช้งานได้แบบ Multi-platform ใช้งานได้บนหลายแพลตฟอร์ม ไม่ว่าจะเป็น บนระบบปฏิบัติการ Windows Mac OS และ Linux กันเลยทีเดียวและนอกจากจะรองรับการถ่ายทอดสดผ่านบริการของ YouTube Live แล้ว โปรแกรม OBS Studio ก็ยังรองรับการถ่ายทอดสดผ่านบริการของ DailyMotion และ Twitch (Thaiware, 2564) ซึ่งโปรแกรม OBS Studio เป็นอีกหนึ่งเครื่องมือที่มีความสำคัญสำหรับนักการตลาด นักโฆษณาประชาสัมพันธ์ในยุคปัจจุบัน

สรุปได้ว่า โปรแกรม OBS Studio เป็นเครื่องมือหนึ่งในยุคดิจิทัลที่สามารถถ่ายทอดสดและบันทึกวิดีโอได้ทั้งทาง YouTube หรือ Facebook โดยใช้ใช้งานได้บนหลายแพลตฟอร์ม ทั้งระบบปฏิบัติการ Windows Mac OS และ Linux โดยไม่มีค่าใช้จ่าย สามารถพากย์เสียงจากกล้องได้ มีสามารถในการนำเข้า Source Input ที่หลากหลายได้ทั้งจากอุปกรณ์สัญญาณภาพและสัญญาณเสียงภายนอกผ่านอุปกรณ์รับสัญญาณเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์

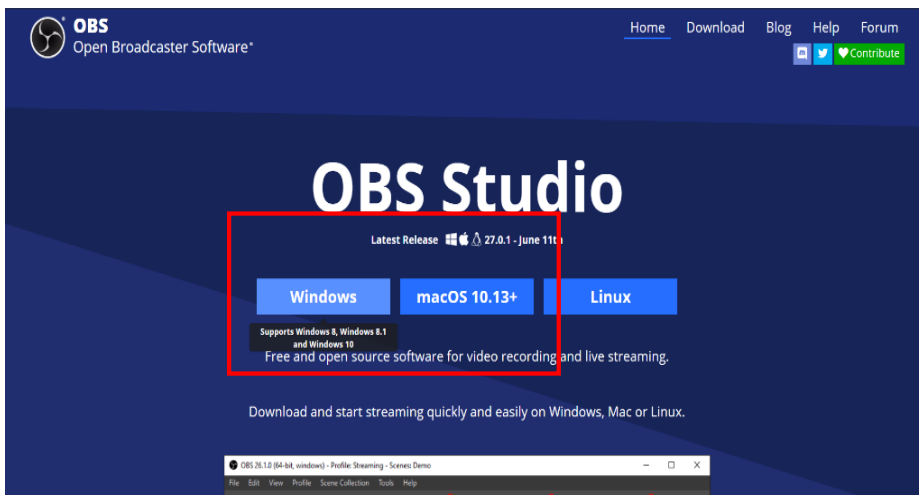
โปรแกรม OBS Studio เดิมทีเริ่มต้นใช้สำหรับสตรีมเกม แต่ในยุคปัจจุบัน OBS Studio สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเผยแพร่สินค้าหรือบริการ กิจกรรมต่าง ๆ หรือใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมในยุค นิว นอร์มอล (New Normal) และเป็นโปรแกรมที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในการทำงาน Production หรือขั้นตอนการผลิตรายการถ่ายทอดสด ในขณะที่เดียวกันก็ยังมีโปรแกรมอื่น ๆ ที่มีคุณสมบัติคล้ายกับ OBS Studio เช่น โปรแกรม stream yard แต่โปรแกรม stream yard กรณีที่ไม่เสียเงินจะมีลายน้ำหรือโลโก้แสดงคำว่า

stream yard และมีข้อจำกัดเรื่องเวลาในการสตรีม สำหรับ OBS Studio เป็นโปรแกรมที่ให้เลือกฟรีไม่มีข้อจำกัด และเหมาะกับการใช้ถ่ายทำรายการหรือเผยแพร่ผลงานต่าง ๆ บนเวที กิจกรรมกลางแจ้งที่ใช้พื้นที่บริเวณกว้าง ๆ ได้ดีกว่าโปรแกรม stream yard สำหรับโปรแกรม stream yard จะเหมาะกับการรายการสัมภาษณ์มากกว่า ทั้งนี้ในการเผยแพร่ละครเวทีหรือกิจกรรมต่าง ๆ

การติดตั้งโปรแกรม OBS Studio

โปรแกรม OBS Studio หรือ Open Broadcaster Software Studio เป็นโปรแกรมยอดนิยมที่ใช้สำหรับการเผยแพร่และบันทึกวิดีโอ ที่สามารถนำไปใช้งานได้ฟรี ไม่เสียค่าใช้จ่าย โดยโปรแกรมมีคุณสมบัติที่สามารถนำมาประยุกต์ได้อย่างมากมาย ทั้งในเรื่องของการเรียนการสอน หรือเพื่อการบันเทิง มีขั้นตอนการติดตั้ง ดังนี้

1. ดาวน์โหลดโปรแกรม OBS Studio ได้ที่ ลิงก์ : <https://obsproject.com/>
2. โปรแกรม OBS Studio จะโชว์หน้าต่างให้ผู้ใช้เลือกคุณสมบัติตามสเปคเครื่อง สำหรับ Windows ตั้งแต่ 7,8,8.1,10 MacOS ตั้งแต่ 10.13+ และ Linux

ภาพที่ 2 หน้าระบบปฏิบัติการ (ส่วนใหญ่จะเป็นระบบปฏิบัติการ Windows และ MacOS

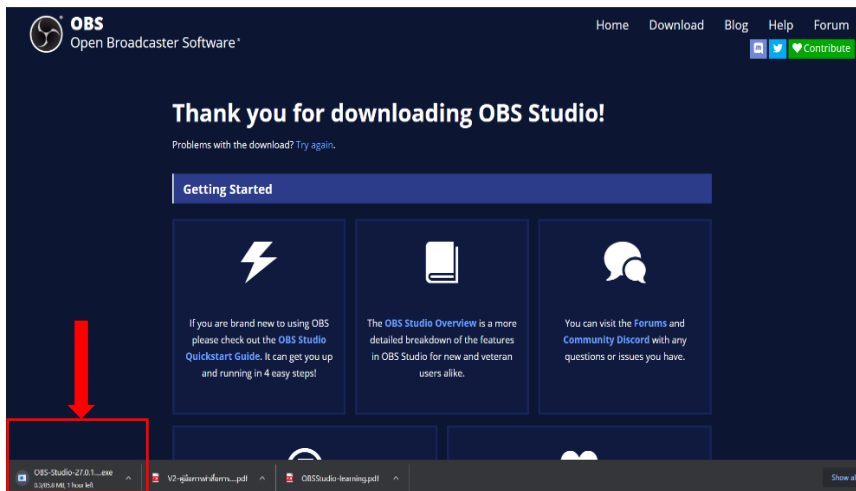
ข้อแนะนำเพิ่มเติม

ระบบปฏิบัติการ Windows 7 ขึ้นไป คือ ระบบปฏิบัติการที่มีคุณสมบัติที่เน้นการทำงานกับอุปกรณ์ที่หลากหลาย ซึ่งสามารถใช้กับโน้ตบุ๊ก (Notebook) คอมพิวเตอร์ ส่วนบุคคล (PC) แท็บเล็ต (Tablet) โทรศัพท์มือถือ (Smart Phone) และสามารถใช้งานในรูปแบบของจอ สัมผัส (Touch Screen) (ยุพรัตน์ พัสตร, 2561)

Mac OSX คือ ระบบปฏิบัติการของคอมพิวเตอร์อย่างหนึ่ง (เหมือน Windows) ที่ถูกออกแบบมาให้ใช้งานบนเครื่อง Mac โดยมีชื่อเต็มๆ คือ Macintosh เป็นระบบปฏิบัติการของบริษัท Apple โดย Mac ใช้ระบบปฏิบัติการที่มีชื่อเรียกว่า OSX ในเวอร์ชันปัจจุบันคือ 10 โดยจุดเด่นของ Mac นอกจากงานกราฟิกที่สวยงามแล้วยังมี Interface ที่ใช้ได้ง่าย เพราะเครื่อง Mac ถูกออกแบบมาให้ใช้งานได้ง่าย มีความปลอดภัยในการใช้งานอย่างมาก (ยุพรัตน์ พัสตร, 2561)

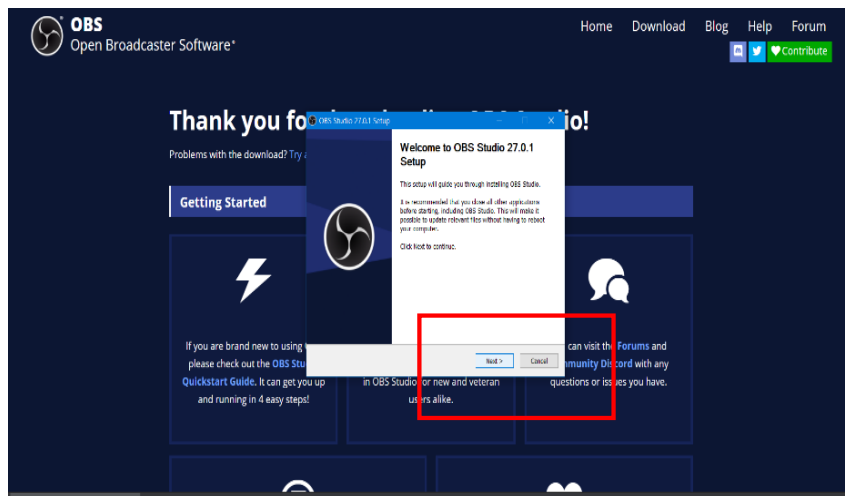
Linux คือ ระบบปฏิบัติการหนึ่ง (Operating System) ที่ใช้ควบคุมอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ตั้งแต่เครื่องคอมพิวเตอร์ไปจนถึงอุปกรณ์ LOT ขนาดเล็ก โดยระบบปฏิบัติการ ถูกออกแบบมาให้เป็น open source กล่าวคือ เป็นระบบที่เปิดเผยโค้ด ใคร ๆ ก็สามารถเข้าถึงโค้ดและเข้าร่วมพัฒนาได้ มันจึงไม่ผูกขาด และไม่ได้ทำกำไรจากการหาเงินมากมายเหมือนระบบปฏิบัติการต่าง ๆ ที่เราใช้กัน (มาติ ศิริพันธ์, 2561)

3. คลิกไฟล์ดาวโหลดที่อยู่มุมซ้าย หรือกรณีที่ไม่มีไฟล์สามารถไปคลิกไอคอนเพื่อทำการติดตั้ง (ไฟล์ที่ดาวน์โหลดจะอยู่ในโฟลเดอร์ Download)

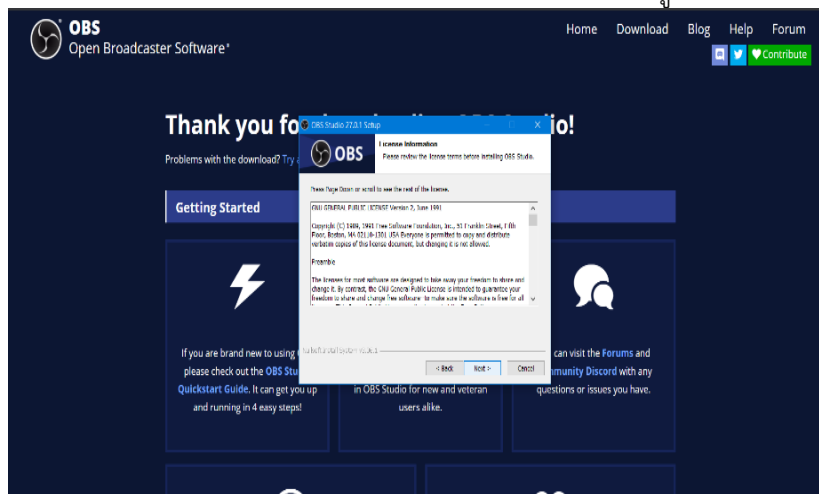
ภาพที่ 3 เครื่องทำการดาวน์โหลด คลิก Download Installer

4. คลิก Next

ภาพที่ 4 คลิก Next เพื่ออ่านเงื่อนไขและติดตั้งโปรแกรม

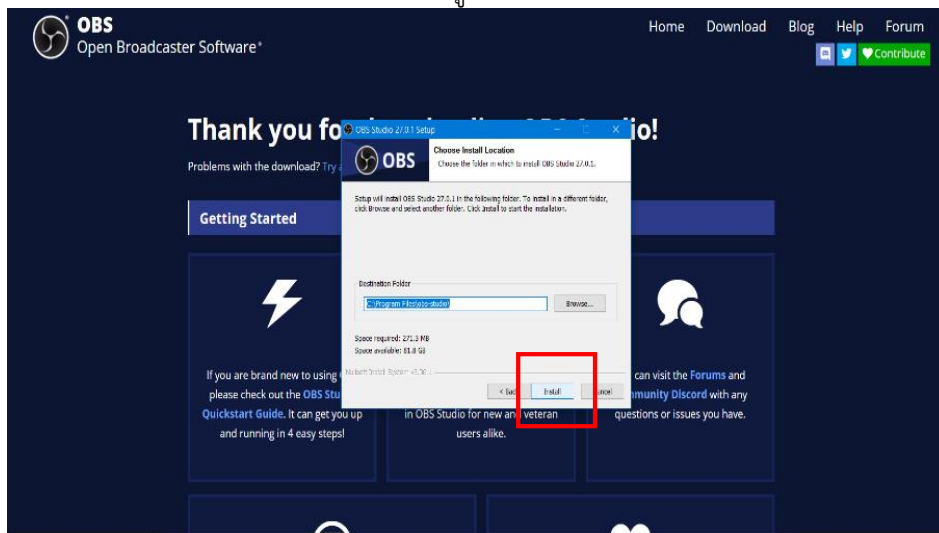
5. คลิก Next เพื่อการยอมรับเงื่อนไขและการติดตั้งโปรแกรมให้สมบูรณ์

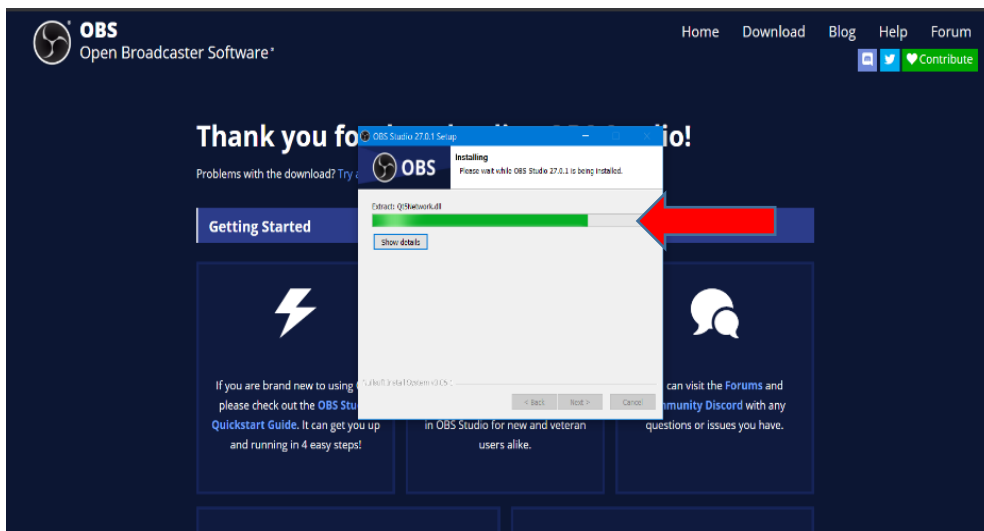
ภาพที่ 5 คลิก Next เพื่อการยอมรับเงื่อนไขและการติดตั้งโปรแกรมให้สมบูรณ์

6. คลิก Next เพื่อการติดตั้งโปรแกรมให้สมบูรณ์

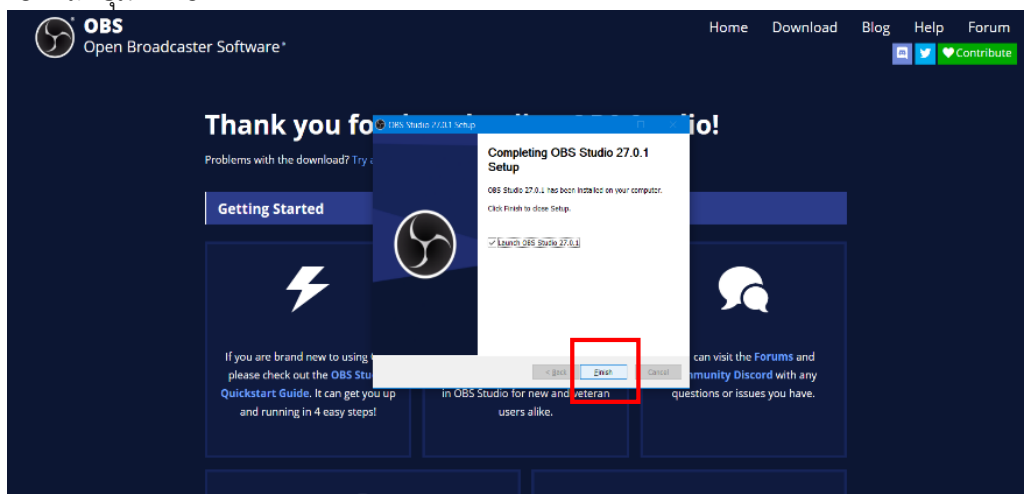
ภาพที่ 6 คลิก Next เพื่อการติดตั้งโปรแกรมให้สมบูรณ์

ภาพที่ 7 รอระบบดาวน์โหลดติดตั้ง

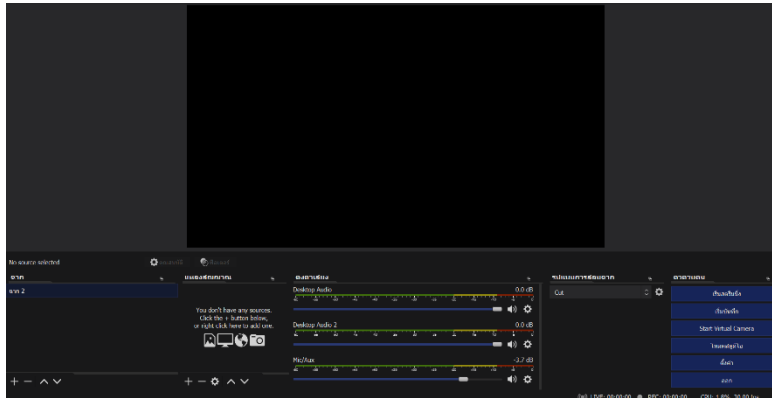
ระบบดาวน์โหลดติดตั้งโปรแกรม

8. คลิกปุ่ม Finish

ภาพที่ 8 คลิกปุ่ม Finish (ติดตั้งสมบูรณ์)

9. หน้าจอโปรแกรม OBS

ภาพที่ 9 หน้าจอโปรแกรม OBS

10. สัญลักษณ์ของโปรแกรม OBS จะปรากฏที่หน้าจอคอมพิวเตอร์ ดับเบิ้ลคลิก ใช้งานได้เลย

ภาพที่ 10 สัญลักษณ์ของโปรแกรม OBS ที่หน้าจอคอมพิวเตอร์

การใช้งาน OBS Studio เพื่อ LIVE สดผ่าน Facebook

การใช้งาน OBS Studio เพื่อ LIVE สดใน Facebook ในการเผยแพร่ละครเวที ในครั้งนี้เป็นรูปแบบการถ่ายทอดสดบนเพจ Facebook สำหรับแพร่ภาพหรือบันทึกวีดีโอ โดยมีการใช้งานอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ผ่านสัญญาณอินเทอร์เน็ต พร้อมอุปกรณ์เสริมต่าง ๆ ดังนี้

1. กล้อง Panasonic AG-UX90 ทำหน้าที่จับภาพวีดีโอ
2. VIDEO CAPTURE DEVICE (อุปกรณ์จับภาพหน้าจอ) AVERMEDIA LIVE GAMER MINI GC311 การ์ดแคปเจอร์ Live หน้ากล้อง
3. เครื่องคอมพิวเตอร์ ประกอบด้วย โปรแกรม OBS ใช้งานในการสลับภาพวีดีโอและเอกสารประกอบการสอนในระหว่างการบรรยาย ไฟล์ภาพนิ่งกราฟิก ทำหน้าที่แสดงข้อมูลรายละเอียดในการบรรยายของผู้สอน ไฟล์วีดีโอ ทำหน้าที่แสดงข้อมูลภาพและเสียงประกอบการบรรยายของผู้สอน
4. HDMI Cable Male to Male, Support Full HD 1080P, 3D, 2K, 4K 10 เมตร และขนาด 1.5 เมตร ใช้สำหรับต่อออกจอมอนิเตอร์ หรือ โน้ตบุ๊ก คอมพิวเตอร์ กล้อง เพื่อส่งสัญญาณภาพไปแสดงผลที่จอ
5. switcher 4 HDMI input ใช้สำหรับ สลับสัญญาณ HDMI และ สลับภาพ (ใช้กรณีมีกล้องมากกว่า 1 ตัวจะทำให้ได้มุมมองภาพที่ถ่ายทอดสดดูสมูทขึ้น)

6. สัญญาณอินเทอร์เน็ต ควรจะมีค่า Upload ได้ขั้นต่ำตั้งแต่ 2-5 mbps ขึ้นไป เพื่อให้การ Live ราบรื่น ภาพเสียงคมชัด ไม่กระตุก

ภาพที่ 11 แสดงชุดอุปกรณ์ที่ใช้งานในการ LIVE งานละครเวที

ซึ่งการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ดังกล่าวมีการตรวจเช็คอุปกรณ์คัดเลือกทีมงานที่มีความรู้ความสามารถในการใช้อุปกรณ์ เชื่อมต่ออุปกรณ์ได้ รวมถึงมีการสอนและอบรมเบื้องต้นก่อนการใช้งานจริง

ขั้นตอนในการ LIVE บน Facebook ด้วย OBS Studio เพื่อการเผยแพร่ละครเวที

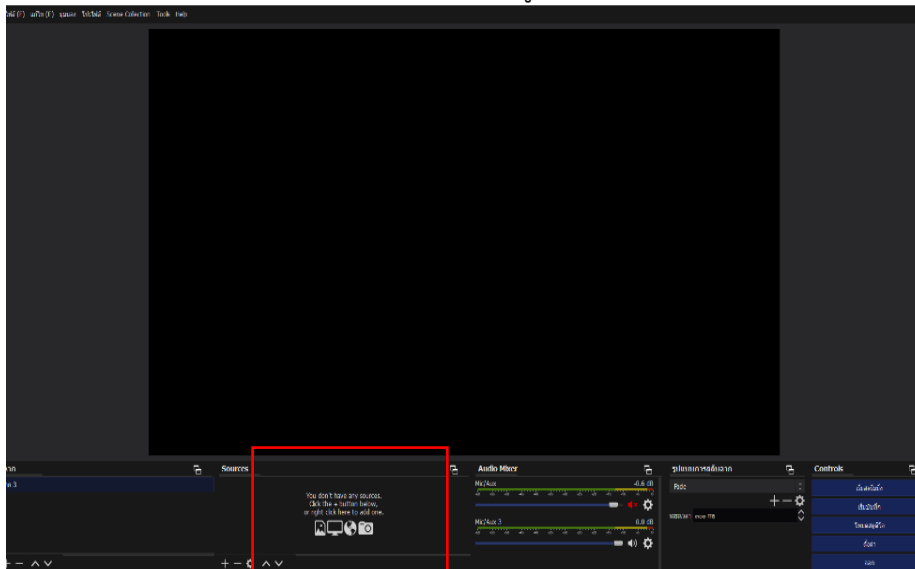
ขั้นตอนในการ LIVE บน Facebook ด้วย OBS Studio เพื่อการเผยแพร่ละครเวที มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. หาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการแสดงและข้อมูลกิจกรรมละครเวที
2. กำหนดเครื่องมือ เลือกช่องทางในการเผยแพร่ในการแสดงละครเวที
3. จัดหาทีมงาน ประชุมพร้อมการเตรียมอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการถ่ายทอดสดละครเวที
4. ประสานงานช่องทางการเผยแพร่ กำหนดข้อความข่าว โปรโมทละครเวที
5. ถ่ายทอดสดเพื่อการเผยแพร่ละครเวที ด้วยโปรแกรม OBS Studio ผ่านเพจ Facebook คณะ

นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น

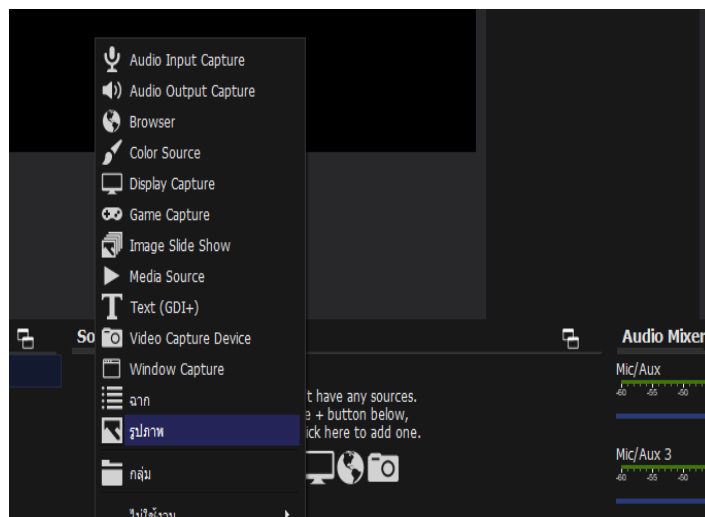
การถ่ายทอดสดเพื่อการเผยแพร่ละครเวที ผ่านเพจ Facebook คณะนิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น ด้วยโปรแกรม OBS Studio มีขั้นตอนในการเผยแพร่ละครเวที ดังต่อไปนี้

1. ตั้งค่าการกำหนดแหล่งภาพของการนำเสนอที่เมนู Sources

ภาพที่ 11 แสดงตั้งค่าการกำหนดแหล่งภาพของการนำเสนอที่เมนู Sources

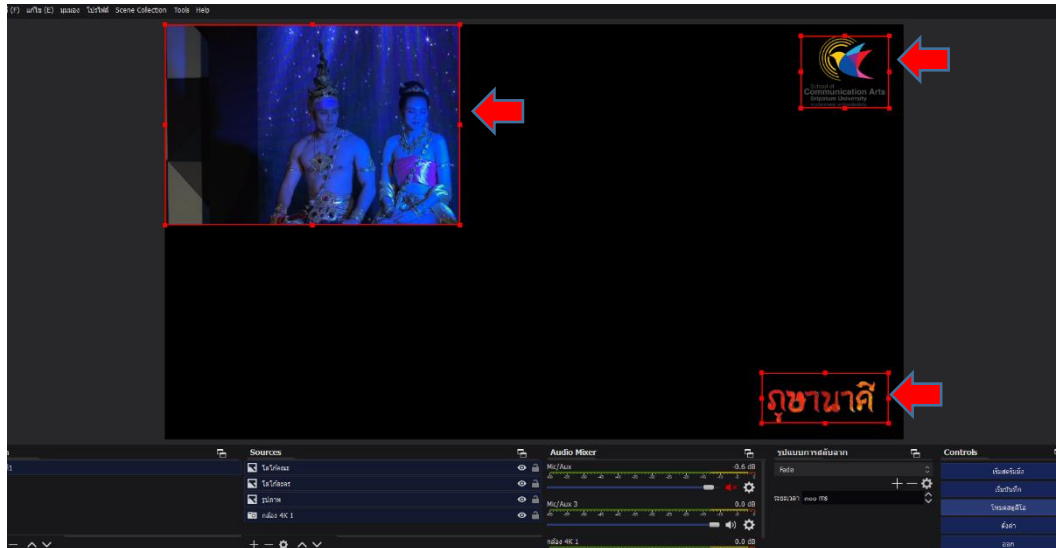
2. คลิกเครื่องหมาย + ที่เมนู Sources แล้วเลือกแหล่งภาพการทำหน้าจอคอมพิวเตอร์ที่เมนู รูปภาพ

ภาพที่ 13 แสดงการแทรกรูปภาพและโลโก้ต่างๆ ในโปรแกรม OBS บนหน้าจอคอมพิวเตอร์

3. จากนั้นเหลือแหล่งภาพเพิ่ม เป็นภาพจากกล้อง เพื่อแทรกภาพที่ต้องการเผยแพร่ขณะมีการแสดงบนเวที APS HDMIUSB3 Video Capture

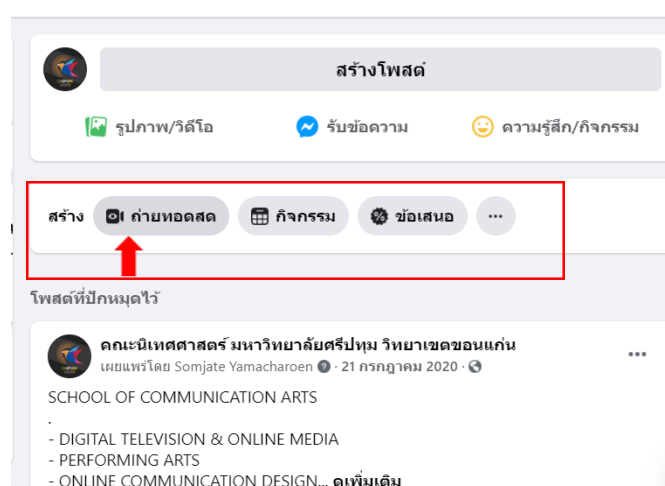
4. ปรับที่หน้าจอโปรแกรม OBS พร้อมถ่ายทอดสด โดยทีมงานสามารถปรับขยายหรือลดหน้าแหล่งภาพต่าง ๆ ได้ตามที่ต้องการโดยคลิกที่ภาพแล้วใช้เมาท์คลิกที่กรอบสีแดงของภาพ ลากย่อขยาย หรือจัดวางในตำแหน่งที่ต้องการได้

ภาพที่ 14 แสดงการปรับตั้งค่าขยายภาพตามมุมมองที่ต้องการวางตำแหน่งในโปรแกรม และหน้าจอก่อนออกอากาศจริง

การเชื่อมต่อ Facebook live

1. เปิดหน้าจอ Facebook ที่ต้องการ live สด (บนเพจคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น) เพิ่ม (Add) จากนั้นให้คลิกที่วิดีโอถ่ายทอดสด
2. ให้คลิกปุ่มคัดลอกตรึม (Key Stream)
3. นำค่าสตรีมที่คัดลอกไปใส่ในการตั้งค่าของโปรแกรม OBS
4. กำหนดค่าดังนี้
  - 4.1 ไปที่เพจ Facebook ที่ต้องการเผยแพร่ เลือก ถ่ายทอดสด (Facebook : คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น)
  - 4.2 เลือกบริการเป็น Facebook Live (ถ่ายทอดสด)

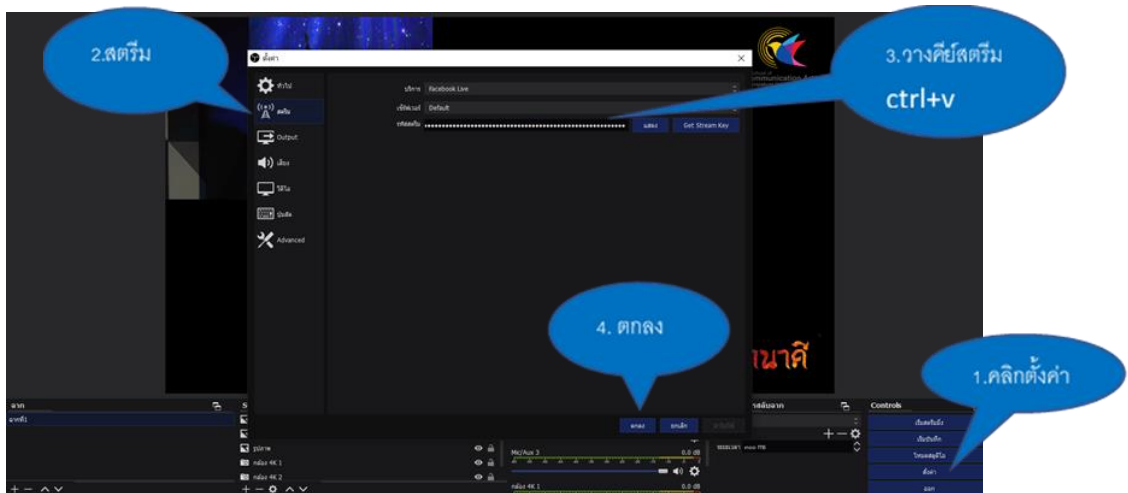
ภาพที่ 15 แสดงปุ่มบนเพจ Facebook เพื่อทำการตั้งเตรียมถ่ายทอดสด

4.3 ขั้นตอน ดังนี้ วางค่าสตรีมที่คัดลอกมาจาก Facebook วางที่ โปรแกรม OBS

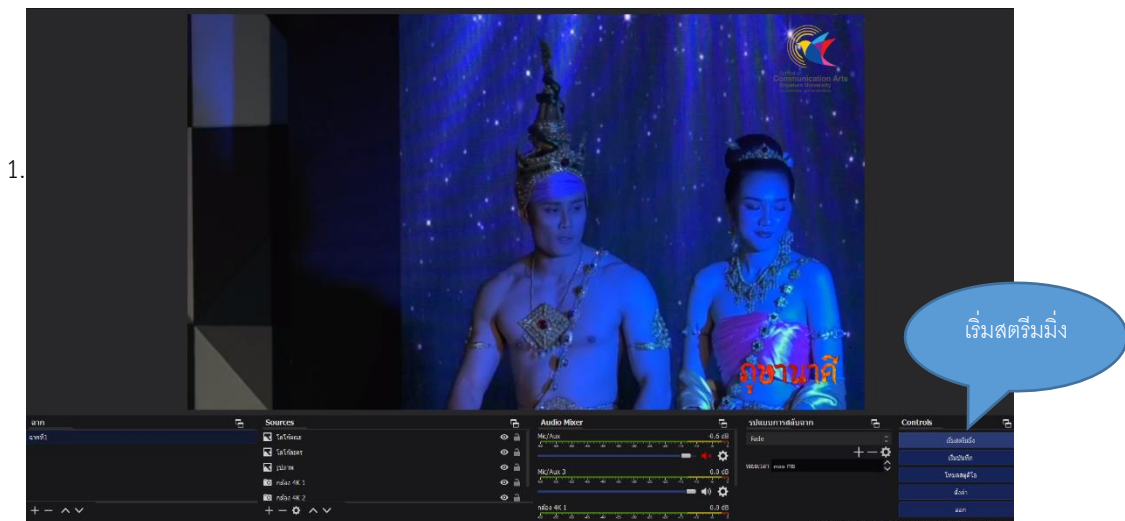
ภาพที่ 16 แสดงคีย์สตรีมสำหรับนำไปวางที่ โปรแกรม OBS

5. คลิกปุ่ม “เริ่มสตรีมมิ่ง” จากนั้นระบบจะทำการเชื่อมต่อกับ Facebook ให้อัตโนมัติ

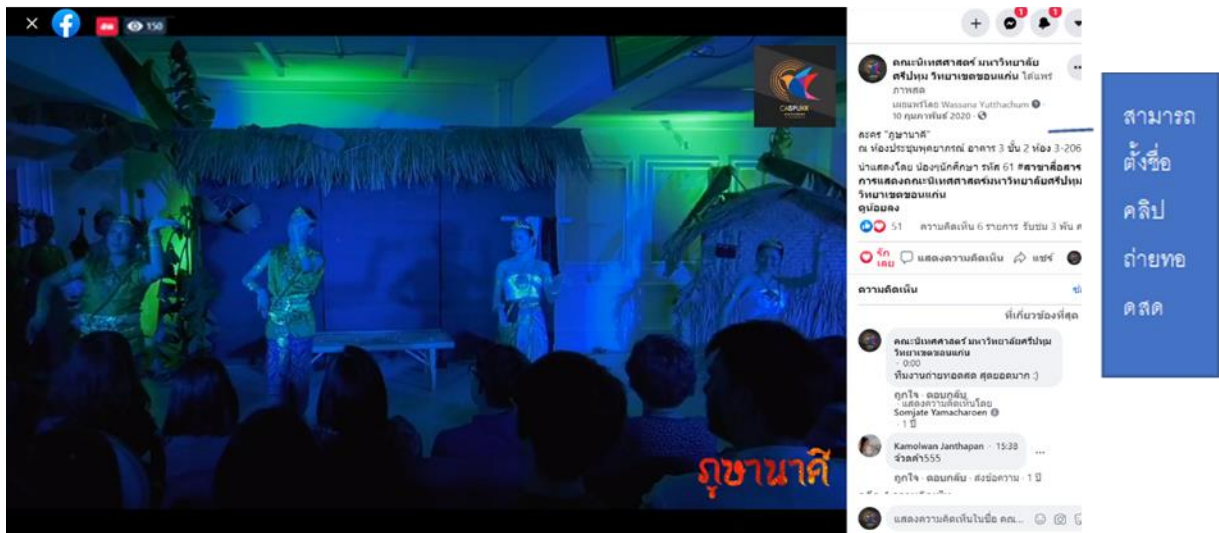
ภาพที่ 17 แสดงการตั้งค่าสตรีมมิ่งในโปรแกรม OBS

6. ที่หน้าจอ Facebook จะขึ้นปุ่มถ่ายทอดสดและมีหน้าจอที่สตรีมจากโปรแกรม สามารถตั้งชื่อคลิปถ่ายทอดสดและรายละเอียดบน Facebook ก่อน จากนั้น ให้คลิกปุ่มถ่ายทอดสด

ภาพที่ 18 แสดงการกดเริ่มสตรีมมิ่ง (เริ่มการถ่ายทอดสด)

7. จากนั้นระบบจะทำการถ่ายทอดสด เผยแพร่ละครหรือเนื้อหาที่ต้องการเผยแพร่

ภาพที่ 19 แสดงบรรยากาศการแสดงสดของละครเวที เรื่อง ภูษานาคี ที่ใช้รับเพจ Facebook

8. เมื่อจบการแสดงหรือจบเนื้อหาแล้วให้คลิกปุ่มหยุดการถ่ายทอด และคลิกปุ่มหยุดการสตรีมมิ่งในโปรแกรม OBS ซึ่งไฟล์ที่ได้ทำการไลฟ์ สดนั้นจะถูกบันทึกใน Facebook ผู้ชมสามารถมาดูย้อนหลังได้ (โปรแกรม OBS สามารถกดบันทึก วิดีโอไปพร้อมกับการสตรีมมิ่งได้)

ภาพที่ 20 ภาพเมนูหยุดสตรีมมิ่งเมื่อจบการแสดง หรือเมื่อต้องการหยุดการเผยแพร่

บทสรุป

จากการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป OBS ในการเผยแพร่ละครเวทีในยุคดิจิทัล กรณีศึกษา : ละครเรื่องภูษานาคี ของนักศึกษาหลักสูตรศิลปการแสดง รหัส 61 มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ให้ความรู้เรื่องการใช้ โปรแกรม OBS Studio และ 2) ให้ความรู้การนำเครื่องมือโปรแกรม OBS Studio ไปใช้ในการเผยแพร่ละครเวที ของนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น สามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ทั้ง 2 ประการ ดังนี้

วัตถุประสงค์ ข้อ 1 ให้ความรู้เรื่องการใช้ โปรแกรม OBS Studio โปรแกรม OBS Studio เป็นเครื่องมือหนึ่งในยุคดิจิทัลสามารถถ่ายทอดสดและบันทึกวิดีโอได้ทั้งทาง YouTube หรือ Facebook

โดยใช้งานได้บนหลายแพลตฟอร์ม ทั้งระบบปฏิบัติการ Windows Mac OS และ Linux โดยไม่มีค่าใช้จ่าย สามารถพากย์เสียงจากกล้องได้ มีสามารถในการนำเข้า Source Input ที่หลากหลายได้ทั้งจากอุปกรณ์สัญญาณภาพและสัญญาณเสียงภายนอกผ่านอุปกรณ์รับสัญญาณเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ มีการติดตั้ง 6 ขั้นตอนโดย 1) ดาวนโหลดลิงก์โปรแกรม OBS Studio 2) เลือกติดตั้งตามคุณสมบัติตามสเปคเครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้ใช้ 3) คลิกไฟล์ดาวโหลดโปรแกรม 4) คลิก Next เพื่อการยอมรับเงื่อนไขในการติดตั้งโปรแกรม Next ตลอดจนกว่าโปรแกรมจะเริ่มการดาวนโหลด 5) รอระบบดาวนโหลดติดตั้งโปรแกรมเสร็จสิ้น 6) สามารถใช้โปรแกรมได้ทันทีหลังจากติดตั้งเสร็จ OBS Studio เป็นโปรแกรมที่มีความเหมาะสมและเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพทั้งภาพและเสียงสำหรับการเผยแพร่กิจกรรมต่าง ๆ ที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างรวดเร็ว และเป็นวงกว้างอีกเครื่องมือหนึ่งที่คุณเขียนแนะนำให้อ่านในชุดดิจิทัล

วัตถุประสงค์ข้อ 2 เพื่อให้ความรู้การนำเครื่องมือโปรแกรม OBS Studio ไปใช้ในการเผยแพร่ละครเวที งานละครเวทีเป็นงานที่รวมเอาศิลปะหลายแขนงเข้าไว้ด้วยกัน ได้แก่ วรรณศิลป์ (โครงสร้างของบทละคร บทสนทนา การกำหนดบุคลิกลักษณะตัวละคร) ทศนศิลป์ (ฉาก การจัดวาง ตำแหน่งตัวละคร เครื่องประกอบฉาก แสง สี การแต่งตัว ให้ได้ภาพที่กลมกลืนกัน) คีตศิลป์และนาฏศิลป์เป็นศิลปะที่สื่อสารกับผู้ชมได้หลายทาง ผู้ชมสามารถรับสารด้วยการฟังการสนทนาและดูเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบนเวทีไปพร้อม ๆ (คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2557) ดังนั้น การเผยแพร่งานละครเวทีจึงมีความสำคัญยิ่งที่จะต้องถ่ายทอดสารทั้ง แสง สี เสียง ฉากที่ถูกรังสรรค์อย่างมีศิลปะสู่สายตาผู้ชมอย่างครบถ้วนสมบูรณ์แบบ โปรแกรม OBS Studio เป็นอีกหนึ่งเครื่องมือที่สามารถตอบโจทย์ในการถ่ายทอดสารในครั้งนี้ ซึ่งสามารถทำผ่านขั้นตอนได้ ดังนี้ 1) หาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการแสดงและข้อมูลกิจกรรมละครเวที 2) กำหนดเครื่องมือ เลือกช่องทางในการเผยแพร่ในการแสดงละครเวที 3) จัดหาทีมงาน ประชุมพร้อมการเตรียมอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการถ่ายทอดสดละครเวที การเตรียมอุปกรณ์นั้นสามารถมีกล้องมากกว่า 2 ตัว กรณีที่มีพื้นที่กว้างมากกว่า 3 เมตร เนื่องจากหากใช้กล้องเพียงตัวเดียวไม่สามารถเก็บภาพได้ทั้งหมดจะทำให้ภาพที่ออกมาไม่สมบูรณ์มากพอ รวมถึงการใช้สัญญาณอินเตอร์เน็ตต้องมีความแรงมากพอในการถ่ายทอดสดเพื่อความต่อเนื่องของภาพและเสียง 4) ประสานงานช่องทางการเผยแพร่ กำหนดข้อความข่าว โปรโมทละครเวที การประสานงานและช่องทางการเผยแพร่มีความสำคัญเนื่องจากการสื่อสารต้องตรงตามกลุ่มเป้าหมายเพื่อการเข้าถึงสื่อที่ต้องการสื่อสารออกไปและให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารรวมถึงประโยชน์สูงสุดในการทำงานในครั้งนี้ 5) ถ่ายทอดสดเพื่อการเผยแพร่ละครเวที ด้วยโปรแกรม OBS Studio ผ่านเพจ Facebook เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่ทีมงานจะต้องมีความเป็นมืออาชีพในการทำงานของทุกฝ่ายเพื่อให้การทำงานครั้งนี้ประสบความสำเร็จ ซึ่งจะต้องอาศัยองค์ความรู้เรื่อง กราฟิก การจัดวางข้อความ การแทรกโลโก้เพื่อการระจำของผู้ชม วีดิโอใต้เต็ล วีดิโอพักการแสดง เรื่องมุกกล้องต่าง ๆ การซูม การแพน การสลับภาพ เรื่องสัญญาณภาพและเสียงในการตั้งค่าโปรแกรม เพื่อให้สัญญาณภาพและเสียงมีประสิทธิภาพสูงสุดแก่สายตาผู้ชม รวมทั้งการมีไหวพริบในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การถ่ายทอดสดละครเวทีด้วยโปรแกรม OBS Studio ผ่านเพจ Facebook มีข้อดีอีกข้อคือผู้ที่สนใจสามารถกลับมาดูละครหรือดูผลงานย้อนหลังจำนวนกี่ครั้งก็ได้ ซึ่งจากการใช้โปรแกรม OBS Studio ผ่านเพจ Facebook พบว่า สามารถเชื่อมต่อ Facebook live ได้ 8 ขั้นตอน ง่าย ๆ ดังนี้ 1) เปิดหน้าจอบ Facebook ที่ต้องการ live สด (บนเพจคณะนิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น) เพิ่ม (Add) จากนั้นให้คลิกที่วีดิโอถ่ายทอดสด 2) ให้คลิกปุ่มคัดลอกตรึม (Key Stream) 3) นำค่าสตรีมที่คัดลอกไปใส่ในการตั้งค่าของโปรแกรม OBS 4) กำหนดค่าไปที่เพจ Facebook ที่ต้องการเผยแพร่ 5) คลิกปุ่ม “เริ่มสตรีมมิ่ง” จากนั้นระบบจะทำการเชื่อมต่อกับ Facebook ให้อัตโนมัติ 6) ที่หน้าจอบ Facebook จะขึ้นปุ่มถ่ายทอดสด และมีหน้าจอบที่สตรีมจากโปรแกรม สามารถตั้งชื่อคลิปถ่ายทอดสด และรายละเอียดบน Facebook ก่อน

จากนั้น ให้คลิกปุ่มถ่ายทอดสด 7) จากนั้นระบบจะทำการถ่ายทอดสดเผยแพร่ละครหรือเนื้อหาที่ต้องการเผยแพร่ 8) เมื่อจบการแสดงหรือจบเนื้อหาแล้วให้คลิกปุ่มหยุดการถ่ายทอด และคลิกปุ่มหยุดการสตรีมมิ่งในโปรแกรม OBS Studio ซึ่งไฟล์ที่ได้ทำการไลฟ์ สดนั้นจะถูกบันทึกใน Facebook ผู้ชมสามารถมาดูย้อนหลังได้

ใช้อุปกรณ์ในยุคดิจิทัลต้องใช้สัญญาณอินเทอร์เน็ตควรมีค่า Upload ได้ขั้นต่ำตั้งแต่ 2-5 mbps ขึ้นไปเพื่อให้การ Live จะราบรื่น ภาพเสียงคมชัด ไม่กระตุก และทุกครั้งก่อนถ่ายทอดสด ควรตั้งเพลงหรือมีพื้นที่ในการทดสอบระบบ เรื่องภาพ เสียง และสัญญาณอินเทอร์เน็ตทุกครั้งและมีการทำงานเป็นทีม มีการเตรียมความพร้อมอย่างน้อย 1 - 2 วัน หรือมากกว่าเพื่อความเป็นมืออาชีพในการปฏิบัติงานสืบไป

บรรณานุกรม

- กฤษณกุล เทพจิตรา. (ม.ป.ป., 7 ตุลาคม). *การสื่อสาร การเผยแพร่และการประชาสัมพันธ์ของนักส่งเสริมการเกษตร*. [เว็บไซต์]. เข้าถึงได้จาก <https://readgur.com/doc/2261775/การสื่อสาร-การเผยแพร่-และการประชาสัมพันธ์ของนักส่งเสริมการเกษตร>...
- คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2557, 8 ตุลาคม). *โครงการละครเวทีประจำปี*. [โครงการประจำปี]. [เว็บไซต์]. เข้าถึงได้จาก <http://meeting.libarts.psu.ac.th/meeting/Em1/32557/4.2-2.pdf>
- ปัญญา สลิษา เจริญกุล. (2561). *รูปแบบและวิธีการถ่ายทอดสดผ่านเฟซบุ๊กของร้านขายสินค้าแฟชั่นออนไลน์*. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ธันนัท ชันทอง. (2558, 8 ตุลาคม). *ความรู้เกี่ยวกับการเขียนบทเบื้องต้น*. [เว็บไซต์]. เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/site/lakornwethi/lakhr-wethi-kab-khwam-ru-phun-ni-kar-phlit/khwam-ru-keiyw-kab-kar-kheiy-nbth-beuxngtn>
- พิชญา พิริยะประทานคุณ. (2564). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกชมละครเวทีโรงเล็กของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร*. (รายงานการวิจัย). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิชิต วิจิตรบุญยรักษ์. (2564). *สื่อสังคมออนไลน์: สื่อแห่งอนาคตหน้า*. *วารสารนักบริหาร*, 31(4), 99-103.
- พิพัฒน์พงษ์ วัฒนกุลยากุล. (2561). *พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์เพื่อสร้างเครือข่ายกลุ่มแฟนคลับหมอลำ : กรณีศึกษาเฟซบุ๊กแฟนเพจกลุ่ม “เทพไหล”*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). นครนายก: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- มรกต เจริญทอง. (2554). *กลยุทธ์การดำเนินธุรกิจละครเพลง บริษัทซีเนริโอ จำกัด*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- มหาวิทยาลัยมหิดล กองเทคโนโลยีสารสนเทศ. (ม.ป.ป., 8 ตุลาคม). *คู่มือการใช้โปรแกรม OBS Studio ในการบันทึกวิดีโอและถ่ายทอดสด*. [เว็บไซต์]. เข้าถึงได้จาก <https://muit.mahidol.ac.th/vcf/OBS-Studio/OBS-Studio-live.pdf>
- มาติ ศิริพันธ์. (2561). *ลินุกซ์ (Linux) คืออะไร*. เข้าถึงได้จาก <https://medium.com/@MtSrp/ลินุกซ์-linux-คืออะไร-282608b4fa2>
- ยุพรัตน์ พัสด. (2561, 8 ตุลาคม). *การใช้งานระบบปฏิบัติการเบื้องต้น Microsoft Windows*. [เว็บไซต์]. เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/site/rabbptibatikarbeuxngtn127/kar-chi-ngan-rabb-ptibati-kar-beuxngtn-microsoft-windows-8>

- รักเกียรติ พันธุ์ชาติ. (2560, 9 ตุลาคม). *สื่อสังคมออนไลน์: แนวทางการนำมาประยุกต์ใช้กับหน่วยงานของรัฐ*. [เว็บไซต์]. เข้าถึงได้จาก http://www.dsdw2016.dsdw.go.th/doc_pr/ndc_2560-2561/PDF/8496st/84968496พลตรี%20รักเกียรติ%20พันธุ์ชาติ.pdf
- วงนา วรलयงกูร. (ม.ป.ป., 15 ตุลาคม). *ละครต้องรอด !*. [เว็บไซต์]. เข้าถึงได้จาก <https://www.the101.world/drama-must-survive/>
- วิทยาลัยเทคนิคสุพรรณบุรี. (ม.ป.ป., 15 ตุลาคม). *สื่อสังคมออนไลน์, ความหมาย, ประเภท, เครื่องมือ, ประโยชน์-ข้อจำกัด*. [เว็บไซต์]. เข้าถึงได้จาก http://www.stc.ac.th/external_newsblog.php?links=314
- ศูนย์ช่วยเหลือสำหรับธุรกิจ. (ม.ป.ป., 15 ตุลาคม). *เริ่มถ่ายทอดสดกับผู้คน*. [เว็บไซต์]. เข้าถึงได้จาก <https://www.facebook.com/business/help/399845894592944?id=1123223941353904>
- สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. (2563, 15 ตุลาคม). *OBS Studio บันทึกการสอนไปสู่ Live สด*. เข้าถึงได้จาก https://www.oas.psu.ac.th/techno_knowledge/obs-studio-บันทึกการสอนไปสู่-live-สด/
- อิทธิพร ก่อวานิชกุล. (2560, 1 พฤศจิกายน). *กระบวนการผลิตและเผยแพร่สื่อออนไลน์เพื่อการประชาสัมพันธ์กิจกรรมพิเศษของ บริษัท แอล.พี.เอ็น. ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน) ประจำปี 2560*. [เว็บไซต์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.research-system.siam.edu/co-operative/4812-2560-29>
- อิสรี ไพเราะ. (2554, 1 พฤศจิกายน). *การเขียนเพื่อเผยแพร่ในสื่อออนไลน์ และสื่อในลักษณะอื่น ๆ*. [เว็บไซต์]. เข้าถึงได้จาก http://www.elfms.sru.ac.th/wipanee_ma/file.php/1/Document_MCA1105_/Chapter_8_Writing_for_Social_Media.pdf
- อำนาจ สุวรรณสันติสุข. (2551). *การพัฒนารูปแบบการเผยแพร่ผลงานวิจัยสู่กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์*, 4(7), 83-94.
- Ordinateurs-occasions. (2562, 1 พฤศจิกายน). *โปรแกรม 'OBS Studio' ทำอะไรได้บ้าง*. [เว็บไซต์]. เข้าถึงได้จาก <https://www.ordinateurs-occasions.com/obs-studio/>
- TCDC CONNECT. (2563, 1 พฤศจิกายน). *ละครเวทีเป็นยังไง ? หากสำรวจลงไปใคร ๆ ก็ล้วนเคยดูละครเวที*. [เว็บไซต์]. เข้าถึงได้จาก <https://hr.tcdc.or.th/en/Articles/Detail/Musical>
- Thaiware. (2564, 1 พฤศจิกายน). *OBS Studio (โปรแกรมถ่ายทอดสดหน้าจอ ผ่าน YouTube Live และ Facebook Live)*. [เว็บไซต์]. เข้าถึงได้จาก <https://software.thaiware.com/12539-OBS-Studio-Download.html>